

B. B. B., Dragan Bošković

U svojoj poslednjoj knjizi pesama, naslovljenoj Otac, zapisao sam da se tragizam i melanholija rađaju i iz sledećeg iskustva:

„kada poželim da ocu čestitam rođendan,
a on je mrtav već dvadeset i pet godina“.

Tačnije, dvadeset i četiri mu je godine. Zapisao sam i: „Nikada nisam opsovao majku, oca jesam“, što je biografska činjenica. Napisao sam knjigu Otac – u kojoj se razlistava figuracija očinstva, od Boga Oca do mene kao oca – a moga oca tek da u njoj ima. Prvi put se sa ovom knjigom on i pojavio u mom pesništvu, a zašto je tako, ne znam, ali znam da sve češće, kada sebe zateknem u ogledalu, vidim njegovo lice. Tragično, biblijsko iskustvo očinstva i zavetnog ponavljanja od kojeg se ne može pobeći.

Nadnesen nad knjigama, spisima, gomilama papira, kao da je ceo život samo to radio, slika je koju ne zaboravljam. Ni onu, kada sam, kao klinac, jedva skupio snage da mu čestitam rođendan, zaplakavši se dok sam mu pružao ruku, koju mi je – zvanično zahvaljujući – čvrsto držao i tresao je kao sam jedan od sekretara SKOJ-a. Ili onu, sf-fotografiju, na kojoj mu Avalske toranj izbija iz glave...

Vredan, do samoubistva odan poslu, beskrajno pošten i odgovoran, ovaj i više nego kruti otac bio je autentična ličnost. Uvek u odelu sa kravatom, svojoj uniformi i mantiji, zvanični činovnik, izvan je sadašnjih kategorija društvenih profila. Da je ostao živ ne bi bio niti levičar, niti desničar – zbog svih njih koji rasprodaju svoje ideale, on je otišao s ovoga sveta. Produkt patrijarhalne antropologije i crnogorske brđanske etike, opterećen zavetom od četnika u Kolašinskom zatvoru streljanog oca, sužene komunističke svesti, ovaj magistar ekonomskih nauka i sekretar predsedništva Centralnog Komiteta Saveza Komunističke Jugoslavije nije imao sebe. Ni druge oko sebe. Izgarajući u praznini priređenih i napisanih knjiga (Socijalističko samoupravljanje u Jugoslaviji, Minuli rad u samoupravnom društveno-ekonomskom sistemu, Kako se stiče i raspodeljuje dohodak u osnovnoj organizaciji udruženog rada, Dela Edvarda Kardelja, i sl.), beskrajnih sednica, sastanaka i nad spisima probdevenih noći, tu prazninu je širio oko sebe. Asketski živeći, potvrđujući gorštački i socijalistički ideal siromaštva, u jednoj majici na svim slikama u periodu od desetak godina, i više od decenije u dvotaktnom belom Wartburgu, od čije nesnosne buke je odjekivao ceo Novi Beograd, nije imao ni vremena ni volje da vidi, a kamoli živi obilje sveta oko sebe. Voleo je da igra šah, i

da ide u ribolov. Trofej mu je šaran od trinaest kila, i dva amura od po devet kila. Vrhunac ukusa mu se svodio na ruske socijalističke pesme, jeftine jugoslovenske filmove, dnevnu štampu. Jednom mi je, uz besomučno urlanje, smrtno zamerio što sam „pokačio četnike po zidovima“ – bio je to samo omot Mask-a, drugog albuma Bauhausa. Pored moga brata i mene, znao je da postoje Clash i Springsteen, pesmu „Rapid Fire“ Judas Preiesta izgovarao je „Suza baj baj“... Sa diplomatskog putovanja na Kubu, 1980. godine doneo nam je – što se graniči sa apokalipsom – dva albuma Boba Marleya, Uprising i Survival. Dok ne naiđu njegova unutrašnja razdiranja, nije nas ni primećivao, niti je registrovao glasnu muziku, naše izlaske napolje, naše uspehe i neuspehe u školama. Moto mu je bio: Ne avetati, ni lunjati, samo pisati i raditi! Jednostavno nije video ni ono dobro u meni, isto tako ne videći i da sam pravio sve gluposti ovoga sveta, a bio sam zaista problematičan tip. Na bilo kakve napade na moje drugare i mene, jednostavno je umeo da kaže: Sve su to sjajni momci! Ispod njegove slike treba da piše: Na trenutke divan, obično užasan, najčešće odsutan.

Možda više kao trauma, praznina u koju se iznova upisujem i koja se u meni neprestano širi i ispisuje, praznina koja umnožava fantome i pustoš, možda je to njegov oblik u mome pesničkom pismu. U onoj, patološkoj i pokajničkoj nadvijenosti nad rukopisima (edipalna slika koju je i Kafka zaspisao u svojom Dnevniku), isposničkoj radoholiji, onom osmehu koji prate nepodnošljivo raščepnjene vilice i neuravnoteženo gromki eho, onoj monaha vrednoj skromnosti, onoj prepuštenosti praznini ideja i mišljenja, knjiga i otkucanih stranica, koje samo šire pustoš u nama i oko nas.

Umro mi je na rukama, od drugog dijafragmalnog infarkta, nakon raspada SFRJ, kao da je i smisao njegovog postojanja bio obesmišljen odlaskom socijalizma na istorijsko smetlište. Dan pre, uz njegovo uobičajeno – „Momak, sipni ocu jednu čašicu rakije“ – sipao sam mu je u čašicu sa drškicim, na kojoj su bile dve nacrane šljive, čašica, kao i Vilerovi gobleni, uobičajena u svim kućama. Umro je na dan kada je umro i Bob Marley. Tada sam mu, valjda, prvi puta slobodno pogledao u oči, i neočekivano spoznao da su zelene, prozirne, kao i moje. Imao sam dvadeset godina... Na crnoj nadgrobnoj ploči bez znaka, krsta ili petokrake, srebrnim piše: Blagoje Bošković 1932-1990. Za njim je u rukopisu ostala njegova doktorska disertacija.

Ponekad poželim da je tu, da mu iznova pružim ruku i jednom za svagda čestitam rođendan, makar dvadeset i četiri godine smrti, iako, već naglasih, u mojoj poeziji „on je mrtav već dvadeset i pet godina“. Srećan ti rođendan, oče moj... Dok negde u pozadini, kao sa onoga sveta, tek se naslućuje zagasita i mutna ritam sekcija iz omiljene pesme „Babylon System“ ili iskupljujuće dirljiva gitara iz „Redemption Song“... Patatičnije bi bilo uz „Wake Up and Live“, pokoj večni... Razlika ove beleške u odnosu na pesmu

u kojoj pomiljem oca jeste u tome što se u pesmi pominje blues, ne reggae... Jer „blues je“, kako reče William Brown, „kada se dobar čovek oseća loše“, a reggae je, tvrdim, kada patiš i veruješ...

ČITATI POEZIJU

Čitati poeziju,
svakom novom pesmom ulaziti u hram,
samo znači paliti sveće
(onom nestalom ili nepostojećem),
goniti vreme iz ovoga sveta,
zaboravljati na podnevnu žegu.

Ima i onih, dovoljno velikih reči,
kojima možemo pomeriti zemaljsku kuglu.
Postoje i one četiri kornjače
koje na svojim oklopima nose knjigu sveta,
i oni srebrnkasti listovi gradskih platana,
plućna krila anđela pušača.

Pokušavam često da se setim one lepe,
nenapisane pesme,
oblikovane u meni pre mog začeca,
dozrele pesme koja na svetlu dana nestaje,
pesme o sebi samoj,
kao što je Sa svetlim poljupcem na usnama,
ili Uzalud je budim,
koju ponekad osetim pod jezikom,
i čekam da dođe u reč,
a koja se skriva u sebe samu,
bljesne i nestane,
pa je posle dugo tražim,

verujući da se ispisala na nekom papiru,
ili da će u mojoj novoj knjizi
biti jedna, bela stranica više. . .

Nisam napisao tu pesmu,
a nisam ni maslinka koja pod presom daje najbolje od sebe,
niti ovim krivim linijama produžavam ekstazu ili bol,
i nema te, tako malene reči,
koju ne bih saslušao
ako mi se obrati iz dubina srca.

Utroba mi se grči od pisanja,
od reči, mučnina me obuzima,
i samo bih voleo da napišem
onu, toliko puta napisanu pesmu,
jednostavnu, kao kratko elektronsko pismo prijatelju
(Dragi moj Vuče,
Ok sam, onako starački,
radim neumorno, idu dani,
auto mi se konstantno kvari,
svi moji su zdravi i na broju,
juče te pominjali,
čekam kada ćeš svrnuti u ove krajeve,
i želim da mi budeš dobar. . .),
ali ni takvu pesmu nisam napisao.

Zato ostaje čitati poeziju,
svakom novom pesmom paliti sveću
sebi samom,
ljubavnicima što sijaju u mraku,
goniti vreme iz ovoga sveta,

i slušati bluz. . .

Jer bluz je kada pođem da skuvam kafu, a crkne mi šporet;
bluz je kad poželim da popijem još gutljaj žestokog pića,
a u flaši nema ni kapi;
bluz je kada napolju pada kiša, a cipele su mi bušne;
ili kada poželim da ocu čestitam rođendan,
a on je mrtav već dvadeset i pet godina. . .

Zato, ostaje, čitati poeziju,
i paliti sveće.

Izvornik: [Eckerman](#)